

OOS GEBROOK

Heemkundevereniging Hoensbroek
Jaargang 15- nummer 2 - juli 2022

Oos Gebrook

Een uitgave van de Heemkundevereniging Hoensbroek.
Jaargang 15 nummer 2 – juli 2022

REDACTIE:

Jan Bus

Bernard Grothues

Jo Hermanns

Wim Kortekaas

Math Mertens

Peter Sikora

Hein Giesen

E-Mail: redactie@heemkundehoensbroek.nl

AFBEELDINGEN:

Wiel Pieters

Wim Kortekaas

Regine Kortekaas

LAY-OUT

Jo Hermanns

Wim Kortekaas

ACQUISITIE EN ADVERTENTIES:

Jan Bus

Hein Giesen

SECRETARIAAT:

Klinkertstraat 19,

6433 PA Hoensbroek, tel: 045-5217721

E-Mail: secretaris@heemkundehoensbroek.nl

VERENIGINGSLOKAAL:

Schuinstraat 2a 6432CM Hoensbroek

BANK:

NL43INGB0003280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek

WEBSITE:

www.heemkundehoensbroek.nl

Losse nummers € 3,95

2

OOS GEBROOK

JAARGANG 15 NUMMER 2 - JULI 2022

INHOUD

VAN DE REDACTIE	4
WRAAK.....	5
JAARVERGADERING 2022	6
UITSTAPJE NAAR HET CLEMENSDOMEIN	8
NOTARIS BECKERS.....	10
BEKENDE BREUKER JÓNGE	18
KOUMERBERG	20
DE KLOKKEN VAN DE KLEINE SINT JAN.....	28
RONDON DE BUTTING EN DE DEM.....	32
DE JAARLIJKE CONTRIBUTIE	32
KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING HEIN GIESEN	33
BOEKPRESENTATIE MARIA-GEWANDEN	35
VRIJWILLIGERS RIDDER HOENPARK TE GAST.....	36
JUBILEUMBOEK.....	38
BEGUNSTIGERS OOS GEBROOK	39

vanoost

verzekeringen-verzuim-pensioenen
Juliana Bernhardlaan 8
6432 GW Hoensbroek ☎ 045 - 522 42 41

UITVAARTCENTRUM VAN DEN HOUT

Kathagen 10
6361HG Vaesrade
☎ 045- 5212004

VAN DE REDACTIE

We hebben flink ons best gedaan! En weer is het gelukt om u een van begin tot eind zeer interessant en lezenswaardig nummer van ons ledenblad voor te schotelen. Omdat we door de oplopende kosten en ook door ons iets teruglopende aantal leden toch wat meer dan anders op de kleintjes moeten letten heeft het blad nu een omvang van 40 pagina's. Iets minder dan voorheen, maar dat heeft als voordeel dat het gewicht iets afneemt en de porti-kosten voor de verzending naar onze leden buiten Hoensbroek daardoor lager worden.

Maar dat heeft echter niet geleid tot minder interessante verhalen. Ik zou zelfs willen zeggen, integendeel.

Het begint al met de leuke column van Ben van Melick. Bernard Grothues heeft flink zijn best gedaan om een mooi stuk te schrijven over bekende Breuker jónge, die in of door de media ook landelijk bekend zijn geworden. Alles op een rijtje gezet zijn dat er nogal wat. In dit nummer wordt aandacht besteed aan een zevental, maar er zullen er ongetwijfeld nog veel meer zijn.

Henri Peters heeft de geschiedenis van de twee klokken van de kleine St. Jan uitgebreid beschreven. De oudste daarvan dateert al uit 1414. Over de makers van de klokken wordt u in dit verhaal uitgebreid geïnformeerd.

En natuurlijk besteden we aandacht aan de koninklijke onderscheiding, die dit jaar bij de lintjesregen Hein Giesen ten deel viel. Hoewel hij zeer actief is in onze vereniging (hij is nu bezig met zijn volgende boek over de Dem en de Butting) kreeg hij die onderscheiding niet alleen daarvoor, maar ook voor zijn grote inzet bij andere Hoensbroekse organisaties. Leest u zelf maar wat dat allemaal is.

LENDI MEN | WOMEN | FASHION

Kouvenderstraat 13/15

6431 HA Hoensbroek

☎ 045-5212430

VERBOEKET - HYPOTHEKEN & VERZEKERINGEN

Juliana-Bernardlaan 114

6432 GW Hoensbroek

☎ 045-5281760

WRAAK

Column Ben van Melick

In de jaren vijftig was de parochiebibliotheek gevestigd in de verlengde Sint Jansstraat, schuin achter de Grote Sint-Jan.

Om er te komen moest je langs het oude kerkhof, in de herfstschemering altijd een beetje sinister en langs het kinderkerkhof, toen al het luguber bewijs van hoe onbarmhartig de Heer met mensenlevens omgaat.

Nu nog loop ik er wel eens rond en mijmer bij de overgebleven grafsteentjes:

*Hier rust ons lief dochtertje en zusje
Elly *21-10-1945 † 24-1-1946.*

Welke tragedies hebben er zich afgespeeld?

Naast het grote kerkhof lag de houten keet waar de parochiebibliotheek gevestigd was en die ook dienst deed als honk voor de KAJ en studentenclub Sint Servatius.

Ik kwam er wel eens met mijn pseudo-moeder tante Mia Voncken. De boeken stonden er, in bruin papier gekaft, in rekken achter een balie. De lezer kon er niet bij.

Ze werden bars uitgereikt door een oude, bebrilde mevrouw met vlezig gezicht, uit kin en wang groeide wat haar, waar geen lachje vanaf kon.

Na de verhuizing naar Nieuwstraat 47 kostte het lidmaatschap twee

gulden per jaar, daarvoor mocht je maximaal drie boeken per keer lenen, waarvan een studieboek. Ik heb lang bij mijn moeder moeten zeuren om die twee gulden - ze waren nog van papier, bruinig van kleur, maar in de vijfde had ik zowat alle jeugdboeken verslonden.

Daarom probeerde ik stiekem uit de kast voor boven twaalf jaar boeken mee te nemen. Als de dag van gisteren herinner ik me hoe diezelfde dame, inmiddels directrice genaamd, me wantrouwend opnam, constateerde dat ik nog geen twaalf was en me en plein public gebood de boeken terug te zetten. Afgang, vernedering. Besmukte woede.

Ik ben daarna nooit meer in een openbare bibliotheek gekomen - boeken in plastic, onbegrijpelijke etikettes en kenus aan de balie - tenzij voor studiedoeleinden. Medio jaren zestig toen de bieb opnieuw verhuisde naar de beemden tegenover het nieuwe postkantoor - beide prachtige moderne architectuur - en ik de HBS frequenteerde, kwam ik wel vaak in de separate leeszaal waar we de literaire tijdschriften en culturele periodieken lazen en er de gedichten uitscheurden die ons troffen: Slauerhoff, Marsman en Ha-winkels. Wraak.

JAARVERGADERING 2022

Eindelijk konden we na 2 jaar niets kunnen doen, lockdowns en meer van dat ongerief weer een jaarvergadering organiseren. Die van 2020 moest op het laatste moment afgelast worden en die van 2021 konden we niet eens afgelasten. Die werd gewoon niet gepland.

Maar dit jaar vond op woensdag 11 mei in Amicitia toch onze jaarvergadering plaats. De zaal was aardig bezet met 25 van onze leden, van wie een aantal ook hun partner had meegenomen.

Na de opening van de bijeenkomst door voorzitter Jan Bus en een welkom aan alle aanwezigen gingen we van start met de vaststelling van het verslag van de laatstgehouden jaarvergadering, die op 27 maart 2019 plaatsvond. Het verslag werd zonder op- of aanmerkingen vastgesteld.

Vervolgens kwam het verslag van de secretaris over het jaar 2021 aan de orde en ook dit werd zonder enige op- of aanmerking vastgesteld.

Hierna lichtte de penningmeester de financiële overzichten over de jaren 2020 en 2021 toe. Beide jaren konden met een positief saldo worden afgesloten, zij het dat dat positieve saldo in 2021 kleiner was dan in het jaar daarvoor. De penningmeester merkte daarom aan het eind van zijn presentatie op, dat het voor de toekomst zaak blijft goed op de uitgaven te letten. Door de verwachte afname in ledenaantal en minder inkomsten uit boekuitgaven zullen

we de verenigingsfinanciën goed in de gaten moeten houden. In de begroting voor het jaar 2022 had hij met deze ontwikkelingen rekening gehouden.

Op een vraag van een van de leden hiernaar werd afgesproken werk te maken van een vorm van contributiebetaling via Ideal of het sturen van een betaallink aan de leden.

Nadat Har Daemen namens de kascontrolecommissie had verklaard, dat de verenigingsfinanciën goed verzorgd geadmistreerd waren adviseerde hij de ver-

v.l.n.r. Klaas Santing, Jan Bus, Bernard Grothues

gadering aan de penningmeester décharge te verlenen voor het gevoerde financieel beleid.

Hierna stelde de vergadering de financiële verslagen vast.

Voor de nieuw samen te stellen kascontrolecommissie stelde zich niemand kandidaat. Hiervoor moet een oplossing gezocht worden.

Omdat er 2 jaar lang geen bestuursverkiezingen konden worden gehouden waren Han Ruyters, Jan Bus, Henri Peters en Hein Giesen aftredend en herkiesbaar. Zij werden allemaal herkozen. Har Daemen had zich kandidaat gesteld en werd met algemene stemmen gekozen.

Hein Bisschops

Het eerder opgevatte plan om enkele leden, die zich sinds de oprichting van de vereniging zeer verdienstelijk hebben gemaakt te benoemen tot ereleden kon eindelijk uitgevoerd worden.

Met een warm woord van de voorzitter, waarin hij hun jarenlange inzet voor en achter de schermen prees werd aan Klaas Santing en Bernard Grothues een oorkonde overhandigd met een bos bloemen. Aan Hein Bisschops, die niet aanwezig kon zijn, zal later alsnog de oorkonde overhandigd worden. Na de rondvraag sloot de voorzitter de vergadering. Na de koffiepauze sloot Hein Giesen de bijeenkomst af met een foto-presentatie over ‘Rondom de Emma’.

HEUNEN COIFFEUR HERENSALON

Wilhelminastraat 76
6431 XX Hoensbroek
☎ 045-5211324

ROB PETERS – LIMBURGS BAKWINKELTJE

Wijngaardsweg 16
6412PJ Heerlen
☎ 045-5226693

UITSTAPJE NAAR HET CLEMENSDDMEIN

Door Hein Giesen

De noordzijde van het Clemenskerkje.

Maar de thuisblijvers hebben wat gemist. Het doel van ons eerste uitstapje was dit voorjaar het Clemensdomein. Gelegen aan de rand van Brunssum, geografisch gezien in Oud-Merkelbeek, ligt hier op de eeuwenoude kruising van twee Romeinse heirwegen, de meest spirituele plek van onze contreien.

Bovenaan de rand van een lichte verhoging in het landschap staat dit oude kerkje - na een jarenlange restauratie - te schitteren in zijn witte kleed.

Het is nu het middelpunt van een, in het kader van de IBA-plannen, in 2022 fraai aangelegd landschapspark.

De goed onderhouden - in 1887 ingewijde - Lourdesgrot komt hier goed tot zijn recht en ook het grafmonument van Baron de Negri kreeg er een plekje.

Na twee jaar corona konden we in juni eindelijk weer eens een activiteit plannen. We hadden voor deze dag gehoopt op mooi weer, maar zo warm - bijna vijfendertig graden - dat jammer genoeg de helft van de aangemelde deelnemers verstek liet gaan, was teveel van het goede.

Baron de Negri

De Negri was een Nederlands adellijk geslacht van emigranten, afkomstig uit Italië.

Een lid van de familie kwam als legerkapitein naar deze streken, waar hij zich vestigde in kasteel Ghen Hoes in Brunssum.

Hij overleed in 1833.

Wandschildering in het kerkje

hier in de elfde eeuw al een kapel stond.

Ernaast bouwden uit Duitsland gevluchte Benedictijner monniken in de negentiende eeuw een abdij en maakten van de kapel een kerk. Die deed al in 1234 dienst als parochiekerk voor Merkelbeek en bleef dit tot in 1878 in Merkelbeek een nieuwe kerk werd gebouwd.

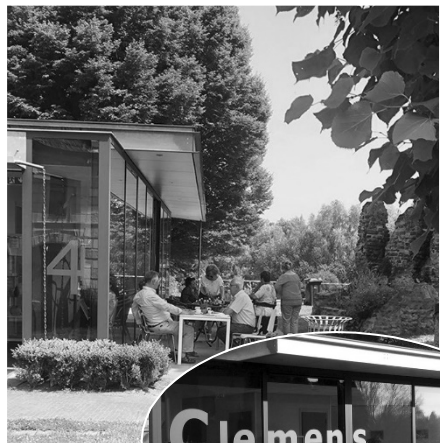
Het ernaast gelegen klooster, waar van 1923 tot 1968 de Karmelieten een grootseminarie hadden, diende later enige jaren als bejaardentehuis (Huize Tieder) en werd eind jaren negentig gesloopt.

Na afloop van de excursie hadden de deelnemers geen puf meer om de geplande 'Schijnheiligenwandeling' te maken en werd met koffie en gebak, de rust en de schaduw opgezocht op het nabij gelegen terras.

Het Clemensdomein is niet alleen gewoon een fijne plek om te bezoeken. Het is zeer zeker de moeite waard om het verhaal over dit kerkje uit de mond van de goed gebekte gids, Zef Kleuters, te beluisteren.

Hij wist de veertien doorzetteren die deze middag de tropische hitte aandurfd, ruim een uur lang te boeien met zijn verhaal over dit oude kerkje. De gids vertelde in het oude kerkje honderduit over de bijzonderheden in het interieur en de oude wandschilderingen die bij de restauratie door het verwijderen van het oude stucwerk te voorschijn kwamen.

De bij de restauratie blootgelegde oudste fundamente tonen aan dat

NDTARIS BECKERS

Door Wim Kortekaas

Op 10 september 1904 maakte notaris Gerardus Constantinus Cremers, notaris te Hoensbroek, met een pistoolschot een einde aan zijn leven. Of hierbij echt sprake was van zelfmoord of dat de notaris gewoon erg onvoorzichtig was bij het schoonmaken van zijn pistool (dat was de officiële lezing van de toenmalige plaatselijke overheid) of dat iemand stiekem kogels in de revolver van de notaris had gestopt, is tot op heden altijd onduidelijk gebleven.

Gabriel Alphonse Beckers

Cremers was de rijkste man van het dorp (volgens de Staatscourant van 15 juni 1904 behoorde hij tot de 187 Limburgers met de hoogste belastingaanslag), stond in hoog aanzien, leidde een zorgeloos bestaan en niets wees op problemen, die aanleiding zouden kunnen geven tot een zelfmoord.

Heel lang deed een reeks van geruchten de ronde in het dorp, waarmee een verklaring werd gezocht voor deze gebeurtenis. Maar helderheid is er nooit gekomen.

In ieder geval werd deze gebeurtenis de aanleiding voor een nooit opgelost conflict tussen twee aanzienlijke families, de familie Cremers en de familie Beckers over de nalatenschap van de notaris.

WIJZIGING TESTAMENT

Wat was namelijk het geval? Gabriel Alphonse Beckers, kandidaat-notaris bij het kantoor van Cremers, bleek door Cremers slechts acht dagen vóór zijn overlijden door een wijziging van zijn testament aangewezen te zijn als enige erfgenaam van zijn nalatenschap. Al snel deed dan ook het praatje de rondte, dat er sprake was van chantage, waarover in de Hoensbroekse cafés allerlei

geruchten de ronde deden, zoals dat Beckers zijn leven lang vrijgezel zou moeten blijven en zou moeten zorgen voor een onechte dochter van notaris Cremers, waarvoor echter nooit enig bewijs is gevonden. Dit leidde tot een fors conflict met de familie van de overleden notaris, die de rechtmatigheid van het testament aanvocht. Beweerd werd, dat de ruzie later enigszins tot bedaren kwam, omdat de belofte zou zijn gedaan, dat bij overlijden van notaris Beckers zijn erfenis alsnog naar de familie Cremers zou gaan. Maar ook hiervoor bestaat geen enkel bewijs en dat is, voor zover valt na te gaan, ook nooit gebeurd.

Maar wie was die Gabriel Alphonse Beckers, die het notariskantoor van Cremers zou voortzetten, eigenlijk?

Hij werd geboren op 20 september 1864 in de Putstraat in Sittard als zoon van Jan Gerard Beckers en Maria Barbara Beckers. De familie Beckers was een aanzienlijke familie, die onder haar leden verschillende burgemeesters van de gemeenten Jabeek, Bingelrade, Schinveld, Schinnen en Mheer telde.

HET GEZIN BECKERS

Het gezin Beckers telde 6 kinderen, vijf jongens en één meisje. Gabriel was daarvan de jongste. Vader Gerard Beckers, afkomstig uit Schinnen, was winkelier. Hij stierf in 1868 op 41-jarige leeftijd, toen zoon Gabriel pas 4 jaar oud was. De oudste broer Peter overlijdt ook op jonge leeftijd als Gabriel 9 jaar oud is. Moeder Barbara Beckers zette na de dood van haar man de winkel in de Putstraat voort tot ook zij in 1889 op 56-jarige leeftijd overlijdt.

Twee van de broers van Gabriel Beckers werden bekende Limburgers.

JAN HENDRIK BECKERS

Broer Jan Hendrik Joseph (Jean), die in zijn woonplaats Jabeek eigenaar is van een branderij, een landbouwbedrijf en een veefokkerij is van 1901 tot 1919 lid van Provinciale Staten en van 1903 tot 1918 lid van de Tweede Kamer. Daarnaast was hij ook nog lid van diverse veekeuringcommissies. Rond zijn verkiezing tot Kamerlid deden geruchten de ronde, dat hij door het laten uitdelen van bier en jenever stemmen had geronseld. Marechaussee-onderzoek wees uit, dat er geen sprake was geweest van een 'bierversie', waardoor de commissie van onderzoek van de geloofsbrieven geen bezwaar zag tegen zijn toelating.

Jan Hendrik Beckers

JOSEPH BECKERS

Joseph, zijn andere broer, was arts in Beek en daarnaast ook actief als natuuronderzoeker en amateurarcheoloog. Door gezondheidsproblemen als gevolg van de Spaanse griep in 1918 kreeg hij het advies om zijn werkzaamheden als arts gedeeltelijk te staken. Hierna besteedde hij veel tijd aan zijn natuurhobby en zijn archeologische interesse en werd een gewaardeerd onderzoeker en publicist op dit gebied.

Samen met zijn zoon Gabriel was hij onder andere in de veertiger jaren van de vorige eeuw betrokken bij de opgravingen van de thermen in Heerlen. Zijn indrukwekkende archeologische verzameling is ondergebracht in het Archeologiemuseum in Stein.

Woonhuis Beckers aan de Hoofdstraat

OPLEIDINGEN

Waar notaris Gabriel Beckers zijn middelbare schoolopleiding volgde is niet duidelijk, vermoedelijk net als zijn oudste broer bij het Aloysiuscollege in zijn geboortestad Sittard.

Maar zeker is dat niet.

Nadat hij in dienst was gekomen bij notaris Cremers in Hoensbroek heeft hij in ieder geval zijn opleiding tot kandidaat-notaris met goed gevolg voltooid.

Tussen 1888 en 1893 legt hij met goed gevolg de vereiste drie notariële staatsexamens af.

In de Staatscourant van 6 oktober 1893 wordt dan ook vermeld, dat de heer G.A. Beckers te Hoensbroek is benoemd als kandidaat-notaris.

VAN OERS ASSURANTIËN

Kouvenderstraat 238

6431HK Hoensbroek

☎ 045-5212856

OPVOLGER NOTARIS CREMERS

Kiosk in de tuin

Na het overlijden van notaris Cremers werd Gabriel Beckers benoemd tot zijn opvolger, nam de bloeiende praktijk over en ging ook wonen in het grote notarishuis aan de Hoofdstraat, dat omringd werd door een groot park. Het lag op het terrein, dat nu zo ongeveer begrensd wordt door de Hoofdstraat, Panhuisstraat en de Harmoniestraat en werd begin zestiger jaren afgebroken.

In dat huis vond eind januari 1924 een heftige overval plaats, die landelijk vele kranten haalde. Het Limburgsch Dagblad van 30 januari 1924 berichtte er heel uitgebreid over, maar ook de Summatrabode:

‘Te Hoensbroek hebben zeer brutale inbrekers een poging tot

roof gedaan, echter zonder succes. Twee gemaskerde en bovendien gewapende bandieten drongen n.l. bij afwezigheid van het kantoorpersoneel de woning van notaris Beckers binnen. Zij ontmoetten in de gang een der dienstboden. Onder bedreiging gelastten zij het meisje geen woord te uiten. Een ander meisje dat de kerels zag riep evenwel luidkeels om hulp.

Eenige vrouwelijke huisgenooten schoten toe, waarop de kerels een schot losten, gelukkig zonder iemand te raken.

Door de verwarring, die ontstond konden zij ontkomen.’

ALTIJD VRIJGEZEL GEBLEVEN?

Op papier is Beckers tot zijn dood vrijgezel gebleven. Maar het was algemeen bekend in Hoensbroek, dat hij een innige relatie onderhield met de 15 jaar jongere Thérèse Widdershoven, die vanaf begin jaren twintig een drogisterij had op de Akerstraat Noord, een paar deuren verder dan de Luxor-bioscoop. Die relatie zou echter al vele jaren eerder, vóór haar terugkeer vanuit België naar Hoensbroek, zijn opgebloeid. In haar publicatie ‘Een kaartje voor Trees schrijft Lieke Boumans-Willems, dat Trees (Thérèse Widdershoven)

regelmatig vanuit het Hoensbroekse ansichtkaarten ontving zonder afzender, die waarschijnlijk afkomstig waren van de notaris.

Maar ook deed het verhaal de ronde, dat de twee in het geheim in België zouden zijn getrouwd, daar is echter nooit enig bewijs voor gevonden.

Na haar terugkeer naar Hoensbroek begon Trees op de Akerstraat, een paar deuren vanaf de Luxor-bioscoop, een drogisterij, waar Beckers regelmatig gesignaleerd werd. Bijzonder was wel dat hij bij het invallen van de avond altijd naar zijn woning aan de Hoofdstraat vertrok.

EEN MAN VAN AANZIEN

Notaris Beckers was al snel door zijn werk als notaris een man van aanzien met een goede reputatie, maar ook omdat hij op allerlei gebied maatschappelijk actief was.

Zijn voorganger Cremers had een heel warm hart voor de harmonie, die in die tijd nog een fanfare was (pas rond 1920 werd het een harmonie), waar hij tientallen jaren voorzitter van was en waarvoor hij in het park bij zijn huis een grote kiosk liet bouwen.

Beckers nam na zijn dood het voorzitterschap over en stelde zijn park voor de harmonie open.

Feestelijke ontvangst Harmonie St. Caecilia. —
HOENSBROEK. Niet zoodra werd Maandagmorgen de officieele uitslag van het muziekconcours te Thorn vernomen, welke uitslag meldde: eerste prijs en eereprijs in de tweede afdeeling voor harmonieën, toegekend aan de harmonie St. Caecilia te Hoensbroek, of er werd algemeen gevlagd. Vreugdeschoten werden gelost.

Te 6 uur hadden zich bij de staatsmijn Emma de plaatselijke vereenigeningen opgesteld om bestuur, directeur en leden te verwelkomen.

Het eerst sprak de EdelAchtb. heer burgemeester namens het gemeentebestuur, waarna onder het aanbieden van bloemen door voorzitters van vereenigeningen en bruidjes, de harmonie werd gefeliciteerd door het muziekkorps der mijn, door „Paluda”, de voetbalvereeniging Overbroek, door de Ruitersclub, de R.K. Werkliedenvereeniging, Jonge Werkman, enz.

De president der harmonie, notaris Beckers, dankte in hartelijke bewoordingen voor de gebrachte hulde.

In optocht, onder vroolijke marschen, trok de harmonie naar het park van haren president, waar zij werd verwelkomd door mej. Paula Meijer namens de bureu, en met eene toespraak van den heer Kaufmann, gemeente-secretaris, namens gemeentenaren en honoraire leden.

De harmonie voerde nogmaals de concursstukken uit, waarna Treebeek's Mannenkoor en corps zijne hulde bracht.

Moge de wensch, die in de vele toespraken lag opgesloten: steeds hooger op het gebied der kunst, voor onze harmonie in vervulling gaan.

De harmonie repeteerde in het park en regelmatig vonden daarin bij zijn huis muziekconcouren plaats, waar door vele muziekgezelschappen van buiten Hoensbroek aan werd deelgenomen. Beckers bleef die taak met verve vervullen tot aan zijn overlijden in 1939.

Maar dat was niet zijn enige maatschappelijke functie. Hij werd in 1917 gekozen als lid van de gemeenteraad van Hoensbroek waarin hij vaak een spraakmakende rol vervulde en bleef dat tot in de dertiger jaren.

Toen in 1923 een landelijk conflict over de filmkeuring ontstond leidde dat tot een tijdelijke boycot en sluiting van de bioscopen in Nederland. Hoensbroek sloot zich, samen met 2 andere gemeenten hierbij niet aan, waarbij de rol van Beckers van zowel raadslid als bioscoopexploitant mogelijk een rol speelde.

Als dorpsnotabele lag het min of meer voor de hand, dat hij door pastoor Röselaers bij de oprichting gevraagd werd als lid van het bestuur van de stichting Ave Rex Christe. Daarin vervulde hij tot zijn dood de functie van secretaris. Deze stichting, waarvan de pastoor voorzitter was, kocht in 1927 het sterk in verval geraakte kasteel Hoensbroek en restaureerde het in de ruim

WILT GIJ....

de wereldslagers zien,
de grootste filmsterren bewonderen,
U eenige uren amuseeren,

bezoekt dan

Zaterdags

Zondags

Maandags

Dinsdags

van elke week

LUXORBIOSCOOP

Akerstraat : : Hoensbroek

tien jaar daarna. Ook was hij voorzitter van de muziekschool, die in die tijd haar onderkomen had in de oude slotkapelanie, die voor de aanleg van de Juliana-Bernhardlaan, bereikbaar was vanaf de Dorpsstraat (nu de Hoofdstraat).

BIOSCOOPEXPLOITANT

Kort na de Eerste Wereldoorlog kwam naast het terrein van de Staatsmijn Emma, aan wat nu de Brunssumse kant van de Akerstraat Noord is, de wijk Treebeek gereed. In diezelfde periode nam ook het fenomeen film een steeds grotere vlucht, ook in Hoensbroek.

Aan de Nieuwstraat was er toen al de Witte bioscoop van Moonen en in de kleine St. Jan organiseerde de Katholieke Sociale Actie al regelmatig filmvoorstellingen.

Maar met het gereedkomen van de nieuwe wijk Treebeek zag Beckers een mooie kans om tegenover die wijk op de Akerstraat een nieuwe bioscoop te realiseren en richt samen met een

tweetal anderen de N.V. Hoensbroeksche Maatschappij tot Exploitatie van Bioscoop-Theaters te Hoensbroek op.

Beckers is president-directeur van deze onderneming. Op de bouwtekening wordt het gebouw nog aangeduid als Theater Treebeek, maar al snel heette de bioscoop Luxortheater. Beckers streefde ernaar om dit theater te voorzien van de modernste snufjes op cinemagebied en het tot de top van het land te laten behoren. In 1934 was een verslaggever van het Nieuw Weekblad voor de Cinematographie afgereisd naar Hoensbroek om met eigen ogen te controleren of de bewering, dat 'het Luxortheater een der modernste, zo niet het modernst-geoutilleerde bioscoopbedrijf in ons land is'. Rondgeleid door toenmalige directeur Martens en operateur Merx is hij zeer onder de indruk. Hij schrijft: 'En we weten niet wie we hier het meest moeten bewonderen, dhr. Merx om zijn gehechtheid aan zijn superieuren en zijn idealistische uitvoering van deze moderne installatie of Notaris Beckers om zijn merkwaardig

idealisme om het Luxortheater belangeloos te maken tot een modernst-geoutilleerde bioscoopbedrijf van ons land.

Het is voor Notaris Beckers 'n soort hobby, 'n soort hooge sport om zijn geliefd Hoensbroek het beste van het beste te geven.

Hij besteedt jaarlijks sommen aan de verbetering en weet heel goed, dat 'zijn man - 'zijn Merx' een man zonder weerga is.'

OVERLIJDEN

Op 12 oktober 1939 overlijdt notaris Gabriel Beckers, na meermaals de laatste sacramenten te hebben gekregen, in zijn huis aan de Dorpsstraat. Daarmee kwam een eind aan het leven van een persoon, die in de eerste onstuimige groei van Hoensbroek van een slaperig boerendorp tot industriegemeente een belangrijke rol heeft vervuld en wiens leven ook gepaard ging met roddels, geheimen en geruchten.

JEZUS + MARIA + JOZEF
Bid voor de ziel van zaliger
den Weledelgestrengen Heer
Gabriel Alphonse Beckers
Notaris te Hoensbroek.

De dierbare overledene werd geboren te Sittard, den 20 Sept. 1864 en overleed te Hoensbroek, meermalen gesterkt door de genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk, den 12 Oct. 1939.

Aan eene natuurlijke goedhartigheid paarde de dierbare overledene een bijzondere liefde voor de armen en misdeelden, aan wie hij in stilte zooveel goeds deed. Daarom is ook het woord van den H. Augustinus in hem bewaarheid: »Die gaarne aalmoezen geeft, leeft gelukkig en sterft veilig.« En al geldt ook de verzuchting van de H. Schrift voor dezen overledene, evenals voor ieder mensch: »indien Gij de ongerechtigheid gadeslaat, o Heer, Heer, wie kan dan bestaan,« mag hij toch door zijn kinderlijke devotie tot het H. Hart van Jezus op Gods barmhartigheid hopen, daar toch, gelijk de H. Margaretha Maria zegt, het H. Hart van Jezus een schat is, wiens hemelsche overvloed voldoende is, om onze uitarste armoede ter hulp te komen.

Op U, o Heer, heb ik gehoopt, in eeuwigheid zal ik niet beschaamd worden Ps. 30, 7.

Mijn lieve familie en allen, die mij dierbaar waart, bidt voor mij al de dagen uws levens; en gij, mijn priester-vrienden, gedenkt mijner aan het altaar des Heeren.

Mijn Jezus barmhartigheid. 300 dg. afl.

De begrafenis van notaris Beckers

Bronnen:

P. Heijboer, 'Raadsels rond de dood van een Hoensbroekse notaris' in: Land van Herle nr. 2006 pag. 17-28

Parlementair Documentatiecentrum, Universiteit Leiden

L. Boumans-Willems, 'Een kaartje voor Thérèse Widdershoven', Hoensbroekse Historie z.j.

Limburgsch Dagblad, 20-01-1924

Nieuw Weekblad voor de Cinematographie, jrg. 13, 10-07-1934; pag. 10-11

Limburger Koerier, 30-05-1924

Limburger Koerier, 13-08-1924

Th. Van Oort, 'Film en het moderne leven in Limburg', Maaslandse Monografieën, Hilversum 2007; pag. 111 en 150

De Limburger, 13-10-1939

Fotoarchief Heemkundevereniging Hoensbroek

Bidprentjescollectie Heemkundevereniging Hoensbroek

BEKENDE BREUKER JÓNGE

Door Bernard Grothues

In 'Bekende Breuker Jónge' willen wij graag aandacht schenken aan Hoensbroekenaren, die op een of andere manier in en door de media bekend zijn geworden. Het gaat hier voornamelijk om personen zoals sportlieden, musici, politici, schrijvers of ondernemers, die bekendheid hebben gekregen door hun prestaties. Het zijn gerenommeerde Limburgers of BBJ'ers, die op een of andere manier van zich hebben doen spreken, bekend zijn geworden en waar Hoensbroek trots op is.

DAMMER JOHN VAN DEN BORST

Als eerste stel ik u voor: dammer John van den Borst (*Hoensbroek, 30 november 1956), die 10 maal in de nationale finale speelde. Het beste resultaat (zilver) behaalde hij in het Nederlands kampioenschap dammen van 1986.

In dat jaar speelde hij ook in het wereldkampioenschap dammen. In de geruchtmakende laatste ronde van het Nederlands kampioenschap 1986 was zijn tegenstander Jannes van der Wal.

De bekende van der Wal, die in de trein in slaap was gevallen. Het voorval droeg bij aan van der Wals nationale bekendheid. Van den Borst is de eerste en enige Limburger met de titels nationaal en internationaal grootmeester. Na zijn actieve carrière richtte hij zich op het geven van trainingen. Bekende spelers die

hij in hun jeugd jaren onder zijn hoede heeft gehad zijn Jeroen van den Akker, Pim Meurs en Pieter Steijlen. Hij was wiskundeleraar aan het St. Bonifatiuscollege in Utrecht.

PARTYCENTRUM AMICITIA

Markt 9

6431 LG Hoensbroek

☎ 045-5212999

SPORTVERSLAGGEVER GIO LIPPENS

Meer nog bekend is de sportverslaggever Gio Lippens (*Hoensbroek, 10 juli 1958). Hij is werkzaam op de radio en tv voor de NOS.

Als atletiekverslaggever voor het Algemeen Dagblad was Lippens actief tijdens de Olympische Spelen 1988 in Seoul. Daarna was hij als commentator voor de NOS werkzaam bij de Zomerspelen van Barcelona (1992), Atlanta (1996), Sydney (2000), Athene (2004), Beijing (2008), Londen (2012) en Rio de Janeiro (2016) en bij de Winterspelen van

Vancouver (2010) en Pyeong Chang (2018). Sinds 1989 is Lippens te horen bij NOS Langs de Lijn als commentator. Aanvankelijk als atletiekspecialist, vanaf 1993 ook bij het wielrennen. Sinds 1993 is Lippens de vaste wielercomentator van Radio Tour de France, eerst als reporter achterop de motor en sinds 2008 als verslaggever aan de finish.

Lippens is ook auteur van drie boeken. In 2009 verscheen een bundel wielercolumns onder de naam Een Engel op een Rotsblok. In 2012 debuteerde hij met de literaire roman 'Halverwege de Heuvel', uitgegeven door Atlas Contact.

In 2021 kwam 'Surplace' uit, een wielboek over het coronajaar 2020, dat hij samen met de Vlaamse televisiecommentator José De Cauwer schreef en dat werd uitgegeven door Volt in Amsterdam. In 2015 ontving Gio Lippens de Theo Koomen Award, de prijs voor het beste sportverslag van dat jaar. Hij beschreef daarin de heftige valpartij in de Tour de France op weg naar de Muur van Huy, waarbij onder anderen Tom Dumoulin en Fabian Cancellara waren betrokken.

Een jaar later ontving hij de RadioFreak Award, waarmee hij werd onderscheiden als 'beste radioverslaggever van 2016' in Nederland. Van 2015 tot en met 2019 was Lippens voorzitter van de stichting Nederlandse Sport Pers, de belangenvereniging van sportjournalisten en -fotografen in ons land. Daarna werd hij gekozen tot bestuurslid van de Europese afdeling van de AIPS, de internationale organisatie van sportjournalisten en -fotografen.

Vervolg zie pag. 22

KDUMERBERG

*Land vol greujend grazig greun
noe vuuër ós zoe gans geweun
gebaoren oet 'n zieël va duuster zjwart
woe d'r miensj woert gevraeten en gehard*

*Lariks, berk en dennebaom
gaeven ós noe nuij d'r aom
woe vreuger i d'r pieler vol va kaolesjtöb
woerd gesjraveld mit hammer en mit sjöp*

CONSTRUCTIEBEDRIJF WIEL PETERS

Economiestraat 47 A
6433KC Hoensbroek

☎ 045- 521 10 57

*Koumerberg durch 't noeste wirk óntsjtange
de boerehääf en 't land verlaore zint gegange
woe koelmansblood en zjwaet höbbe gesjträömd
is 't noe weer good, sjoeëner wiej oeëts gedräömd*

*De zón verdaelt zien sjtraole
rónd d'r berg va sjtaen en kaole
es d'r koelpiet aafgóng i de sjach
verangerde vuuër häöm d'r daag i nach*

*I d'r tied dae vuuër ós ligkt
en gaen klaorte mieë óntbrikt
laote vier de koempele in hun waerd
doezend mieëter en mieë nog i g'n aerd*

Math Mertens

MY COPY - COPY PRINT & MORE

HORSELSTRAAT 6

6361 HC NUTH

☎ 045-577 8772

VOETBALSCHIEDSRECHTER THEO BOOSTEN

Theo Boosten (*Hoensbroek, 21 februari 1929 – † Heerlen, 14 april 1994) was in de jaren zestig en zeventig actief in het Nederlands betaald voetbal. Vanaf 1969 floot hij tevens internationale wedstrijden. Na zijn loopbaan was Boosten als scheidsrechter te zien in de Mini-voetbalshow. Twaalf jaar lang floot Boosten betaald voetbal, waarvan acht internationaal. Fluiten voor honderdduizenden heetgebakerde Zuid-Amerikanen of voor een handjevol koukleumende toeschouwers in Rusland, Boosten was het allemaal om het even. Boosten was een scheidsrechter voor wie spelers respect hadden. Onaantastbaar,

onafhankelijk, onkreukbaar. Het leidde ertoe, dat voetballers zich weinig spatjes veroorloofden. Frappant is, dat uitgerekend Dick Advocaat en Wim van Hanegem het regelmatig met hem aan de stok hadden. "Aan Advocaat heb je als arbiter je handen meer dan vol ...", was Boostens oordeel. En van Hanegem? "Die lag elk moment tegen me aan te zeuren. Ik denk: ik pak hem terug. Dus elke keer als hij aan de bal was, floot ik voor een overtreding". "Ik doe toch niets", zei hij. "Nee", zei ik, "dat klopt, maar zolang u blijft zeuren blijf ik tegen u fluiten. Doe maar wat u het beste lijkt".

Na zijn actieve loopbaan, die hij in 1976 beëindigde, leidde Boosten jonge arbiters op en kreeg hij meer tijd voor de modezaak aan de Akerstraat te Hoensbroek.

Hij overleed in 1994 op 65-jarige leeftijd.

WIELRENNER MAX VAN HEESWIJK

Bekend is ook Max van Heeswijk (*Hoensbroek, 2 maart 1973). Hij begon zijn loopbaan in 1995 bij de Amerikaanse Motorolaploeg. Zijn specialiteit was de sprint, en dan het liefst licht bergop. Zijn bijnaam luidde Mad Max. Hij heeft bij diverse grote ploegen gereden. Na twee seizoenen bij Motorola

stapte hij over naar de Nederlandse Rabobankploeg en bleef ook hier twee seizoenen. In 1999 en 2000 kwam hij uit voor de Italiaanse topploeg Mapei-Quick Step. Vanaf het seizoen 2001 fietste hij bij Domo-Farm Frites van ploegmanager Patrick Lefevere, die van Heeswijk al kende van bij Mapei. In 2002 verhuisde hij naar US Postal, later Discovery Channel geheten, en werd ploegmaat van Lance Armstrong.

In de Ronde van Spanje in 2004 kreeg van Heeswijk in de tweede etappe de gouden (na 2010 rode) trui om de schouders gehangen, maar in de negende etappe moest hij in een zware berg-etappe opgeven.

Boven alles verrichtte hij in zijn carrière veel knechtenwerk, onder meer voor Armstrong en Roberto Heras bij US Postal-Berry Floor en Discovery Channel, van 2002 tot 2006. Armstrong betaalde van Heeswijk terug door tijdens de Ruta del Sol van 2004 (waarin van Heeswijk dat jaar twee etappezeges pakte) de sprint voor hem aan te trekken.

In 2007 kampte van Heeswijk met een mycoplasma-infectie. Van Heeswijk was teruggekeerd naar Rabobank, maar dat werd mede door de ziekte geen succes. In 2008 besloot van Heeswijk als beroepsrenner te stoppen, bij de Belgische ploeg Willems Verandas.

Van Heeswijk kwam in 2011 opnieuw in het nieuws, toen hij tijdens een interview met Nando Boers van NUSport zou hebben gezegd dat hij doping heeft gebruikt. Het zou om het verboden middel epo gaan.

De tape van het interview werd volgens Boers door van Heeswijk afgepakt en in de vuilnisbak gegooid. Van Heeswijk zelf beweert dat hij dat heeft gedaan omdat het hele interview over niets anders ging dan doping, en hij denkt dat NUSport uit woede heeft beweerd dat hij heeft bekend.

Verder wil hij niet veel kwijt over de dopingmaterie, al vertelt hij nog dat hij vanwege zijn hoge natuurlijke hematocrietwaarde niet het risico kon nemen wat andere renners wel konden. "Ik had Parijs-Roubaix kunnen winnen en

de Ronde van Vlaanderen. In de wintermaanden reed ik bij US Postal met de beste vijf omhoog. Iemand als Michael Boogerd noemde mij de beste van onze tijd, maar in de zomermaanden kon ik de grupetto net bijhouden”. Aan één stuk ratelt Van Heeswijk door. Je merkt aan alles, dat het nog diep zit. “Neem Jan Ullrich. Die was echt niet veel beter dan ik hoor.

In mijn eerste jaar was ik zelfs beter, maar twee jaar later won hij de Tour de France. Ik kon meer dan sprinten, maar niet in de wereld die het wielrennen toen was. Bij US Postal gingen we vaak op trainingskamp bij Michael Jackson om de hoek. We reden praktisch door zijn tuin en kwamen vaak voorbij die bekende poort van zijn ranch.

Nee, hij kwam nooit kijken, haha. Rondom Neverland lag een klim van tien kilometer en daar kwam ik voor Landis boven. Maar in grote wedstrijden was mijn tank bij tweehonderd kilometer leeg en vervolgens kreeg ik te horen dat ik niet genoeg trainde. Ja, nog effe... Ik deed er alles voor.”

Er is nog iets wat Van Heeswijk dwars zat. De schimmige tijd was één, maar ook de begeleiding binnen de ploegen schoot volgens hem te kort in die jaren. “Ik had liever nu gekoerst. Naar iemand als Mathieu van der Poel wordt tenminste geluisterd. In mijn tijd gebeurde dat niet. Men zei: ‘Neem een biefstuk en groenten en je kunt er tegenaan.’ Toen ik een trainer kreeg, moest ik nog harder trainen. Het was zo ouderwets. Ik moest overal koersen, terwijl ik juist rust nodig had. De enige bij wie ik mijn gedachten kwijt kon, was Dirk Demol. Maar goed, het heeft geen zin om er te veel bij stil te blijven staan.”

Bij US Postal en later Discovery Channel voelde van Heeswijk zich het meest thuis. Bij Demol, Johan Bruyneel en Armstrong dus. “Ik heb enkele koersen gereden met Lance. Ik kon het goed met hem vinden. In Murcia trok hij zelfs eens de sprint voor me aan.

Dat was in 2004 en toen had hij al een aantal keer de Tour de France gewonnen. Verder een supergezellige gast hoor. Ik vind het jammer hoe het naderhand gelopen is, want ik vind het onterecht, dat hij alles is kwijtgeraakt. Hij deed precies hetzelfde als ieder andere klassementsrenner”. Hoewel van Heeswijk nog topfit oogt, zit hij zelden meer op zijn racefiets. “Als ik tot half zeven werk en vervolgens nog moet eten, dan heb ik geen zin om daarna te fietsen. Na mijn loopbaan heb ik nog een jaartje BMX gedaan, maar die bul-ten werden zo gevaarlijk...

Een baan in het peloton is nooit op mijn pad gekomen. Ik ben ook niet iemand die gaat smeken om een baantje. De enige keer dat ik de huidige renners zie is als ik gasten rondrijd in de Amstel Gold Race”.

POLITICUS REIN HUMMEL

Rein Hummel (*Hoensbroek 22 januari 1947 - †Heerlen, 29 oktober 2013) was Tweede Kamerlid van 1982 tot 1989 namens de PVDa en later fractievoorzitter van de PNL in de Provinciale Staten van Limburg.

Hummel volgde na de mulo een opleiding M.O.-economie in het Hoger Beroepsonderwijs.

Na zijn opleiding was hij enkele jaren directeur van een administratiekantoor. Zijn politieke debuut maakte hij in de gemeenteraad van Hoensbroek.

Naast het lidmaatschap van de gemeenteraad was Hummel wethouder van Hoensbroek.

Beide functies vervulde hij van 5 september 1978 tot 1 januari 1982.

Hierna was hij korte tijd lid van de gemeenteraad van Heerlen. Van 16 september 1982 tot 14 september 1989 was Hummel lid van de Tweede Kamer.

Hij werd woordvoerder financiën, lagere overheden en volks-

huisvesting van de PvdA in de Kamer. Na bijna twee periodes als Tweede Kamerlid brak hij met de PvdA en begon hij deze partij te bestrijden als Statenlid van Limburg en raadslid van de Stadspartij van Heerlen.

Na een conflict met deze partij verliet Hummel de Stadspartij en richtte een eenmansfractie op, Leefbaar Heerlen. Met deze partij bereikte hij op de vleugels van de Leefbaarbeweging in 2002 een enorm electoraal succes.

Hij ging naar zes zetels. In 2006 viel de partij terug naar drie zetels en in 2010 naar twee zetels. Hummel stond bekend om zijn scherpe wijze van debatteren, zijn dossierkennis en zijn nadruk op procedures in het raadswerk.

Hummel overleed na een kort ziekbed op 66-jarige leeftijd in het Atrium Medisch Centrum Parkstad in Heerlen.

SCHADENET - KOENEN

Breukerweg 178
6412 ZL Heerlen

☎ 045-5215450

BURGEMEESTER JACQUES TONNAER

Jacques Tonnaer (*Hoensbroek, februari 1932–†Heerlen, 14 juni 2019). Hij kreeg als Nederlands politicus bekendheid als eerste senator voor de Politieke Partij Radikalen (PPR). Jacques Tonnaer begon als onderwijzer en werd in 1958 lid van de gemeenteraad van Hoensbroek en van de Provinciale Staten van Limburg. Na wethouder te zijn geweest in Hoensbroek werd hij in 1967 benoemd tot burgemeester van Schinveld. In 1968 stapte hij over van de KVP naar de PPR, van welke partij hij voorzitter was van 13 juni 1970 tot 1 november 1971.

Van 1969 tot 1974 was hij lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Tonnaer was burgemeester van Sittard van 1975 tot 1997. Als lid van de Godebaldgroep was Tonnaer voorstander van samenwerking van de PPR met de Partij van de Arbeid en D66 in plaats van met de Communistische Partij van Nederland en de Pacifistisch Socialistische Partij. Toen deze fuseerden tot GroenLinks werd Tonnaer daar geen lid van. Na zijn terugtreden bleef hij in Sittard wonen, waar hij ook betrokken was bij een twintigtal verenigingen en organisaties, met name op het gebied van ontwikkelingswerk, natuur, cultuur en gehandicaptenzorg.

Tonnaer overleed in juni 2019 op 87-jarige leeftijd in het Heerlense zorgcentrum Schandelermolten.

BURGEMEESTER JAN VAN 'T HOOFT

Jan van 't Hooft (*Heerlen, 29 september 1926–† Maastricht, 31 augustus 2010), was een Nederlands politicus van de KVP en later het CDA.

Hij heeft 21 jaar in het onderwijs gewerkt en was daarnaast 12 jaar zowel gemeenteraadslid als wethouder in Hoensbroek. In 1970 werd van 't Hooft burgemeester van Ubach over Worms en in 1977 volgde zijn benoeming tot burgemeester van Helden wat hij tot 1991 zou blijven. In 1994 verscheen het door hem geschreven boek 'Gewoon doorgaan!': levensvreugde, -vragen en -verdriet van een burgemeester: herinneringen... het weer beleven. In dat jaar was hij ook enige tijd waarnemend burgemeester van Brunssum. Verder was hij jarenlang voorzitter van de Limburgse Federatie voor Amateurtoneel

(LFA) en bestuurslid van enkele onderwijsorganisaties; zo is hij voorzitter geweest van Middelbaar Onderwijs Limburg.

Vanaf 2000 volgden nog meer publicaties waaronder enkele jeugdboeken zoals 'Rik een deugniet', dat hij baseerde op herinneringen aan zijn eigen jeugd in de jaren dertig in Zuid-Limburg. In zijn laatste boek 'Een mens verslijt aan lief en leed' vertelt hij over de Wilhelminastraat, de Broekstraat en de Buttingstraat, deel uitmakend van de buurt De Butting. Deze buurt lag nogal geïsoleerd van de rest van Hoensbroek. De bewoners kenden elkaar en er was een grote sociale controle.

Het is een bonte kroniek van het klein burgerlijk leven in de periode 1935-1965. De mensen praatten over de mijnsluiting, de gemeenteraadsverkiezingen, maar ook over de duivensport en de voetbalclub. Maar nog liever werd er geroddeld over de andere straatbewoners en dat niet altijd in vleiende bewoordingen. Het zijn jeugdherinneringen van de schrijver, die aangevuld zijn met veel fantasie. Het boek is een mix van fictie en werkelijkheid. De lezer herkent al snel van 't Hooft zelf in de personage Pierre Stevens. Bij de kapper (Hein Heunen), in de kruidenierswinkel (van oma Grothues) en in het buurtcafé De Mug (het café van Hein Nieuwland en Leentje Vliegen) gingen de geruchten het eerst over tafel, waarbij een jong meisje met een verdacht beroep in Amsterdam het middelpunt van alle achterklap is. Uiteindelijk blijkt dat deze vrouw een heel ander iemand is dan de buurtbewoners dachten. Het boek werd in eerste instantie nieuwsgierig ontvangen, hoewel veel vroegere buurtbewoners het een en ander naderhand niet in dank hebben afgenomen. Zijn laatste boek is het kinderboek 'Tjолp, de mooiste mus van Tjilpenland', dat het levensverhaal beschrijft van de gelijknamige mus en waarbij vergankelijkheid het centrale thema is. De mooiste mus van Tjilpenland ondervindt de gevaren van het leven. Beleeft plezier, scharrelt en sterft een wrede dood.

In 2010 overleed Van 't Hooft op 83-jarige leeftijd.

Bronnen:

*<https://nl.wikipedia.org/wiki/Hoensbroek>;

* Bernard Grothues: *Hoensbroekse schrijvers en dichters: biografische en bibliografische gegevens van negenentwintig auteurs* (2010).

Uitgave: Heemkundevereniging Hoensbroek.

DE KLDKKEN VAN DE KLEINE SINT JAN

Door Henri Peters

ALGEMENE HISTORIE KLOKKEN

De oudste bekende klokken werden in China gegoten tijdens de Shang-dynastie (Ca.1520-1030 v.Ch.) Het waren allemaal dunwandige exemplaren, die klepelloos en als muziekinstrument aan de buitenzijde werden aangeslagen. Ze dienden ook als signaalinstrument bij feesten of onheil. In de middeleeuwen werden veel klokken gegoten in kloosters.

Een geschreven bron over het gieten van klokken komen we tegen in het begin van de 11e eeuw bij de Benedictijner monnik Theophilus. In zijn verhandeling over verschillende kunsten is één hoofdstuk ervan gewijd aan de klokkengieterskunst. De zwaarste klok ooit gegoten staat op een sokkel in het Kremlin en heeft een doorsnede van 6 meter en 10 centimeter en een gewicht van ca. 210.000 kg.

VAN (VON) TRIER

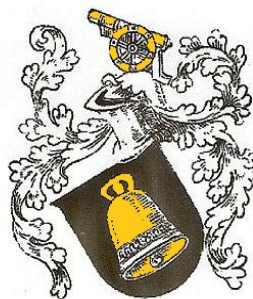
In de oude toren van het kleine St. Janskerkje hangen twee klokken.

De oudste daarvan is de prachtige oude klok gemaakt door Peter van Trier in 1414.

Peter van Trier, ook wel Peter de Beyschen genoemd, wordt beschouwd als de stamvader van het klokkengietersgeslacht van Trier, afkomstig uit Trier en vanaf 1410 werkzaam in Aken, waar hij toen een grote klok maakte voor de St. Adalbertkerk. Vanaf toen noemde hij zich Peter von Trier. Zijn afkomst uit Trier wordt bevestigd in een document van de klokkengieter Clas von Ehnen uit Trier waarin hij schrijft: *'Ich habe es bei Meister Peter von Beyschen in Trier in all den Jahren gelernt'*.

De familie van Trier bezat gedurende de periode van 1410-1761 een zeer gerenommeerde klokkengieterij in Aken en liefst 17 nakomelingen van Peter van Trier beoefenden het vak van klokkengieter. Ze zijn van grote betekenis geweest voor de gehele Nederlandse klokkengieterskunst.

Een van zijn nakomelingen, Gregor van Trier, was de gieter van de kerkklok van Buchten in 1513. Zijn broer Johann van Trier maakte in 1528

Wapen familie van Trier

de Brigidaklok voor de kerk van Noorbeek en voor de Dom in Aken werden er in 1535 twee klokken gegoten, waaronder de befaamde Marienglocke.

Ook ging er wel eens iets mis; Heinrich von Trier kreeg in 1556 opdracht voor een klokkenspel voor de St. Servaas in Maastricht. Helaas klonk het spel vals en moest vervangen worden.

Weer een andere nakomeling, ook Peter van Trier genaamd, was tevens wapenmaker. In 1527 kreeg hij van Godard van Bocholtz de opdracht om vier kanonnen te gieten. Franz von Trier kreeg in 1620 de opdracht om de fontein te gieten van de Aachener Marktbrunnen.

De van Trier-familie bleef tot rond 1700 actief in de klokkengietersbranche. Enigen van hen trokken naar Holland. Een van hen, Peter III, verhuisde om geloofsredenen naar Huissen en ook in Nijmegen en Zevenaar waren familieleden gevestigd. Bekende klokken van hen zijn de klok in de Martinatoren van Groningen en de Trinitasklok in de Oude Kerk in Delft. Jacob van Trier maakte in 1688 bovendien de klokken voor de kerken in Stein en Urmond.

DE KLEINE ST. JANSKERK IN HOENSBROEK

De oudste klok in de kleine St. Jan heeft een doorsnee van 99 cm en weegt ca. 550 kg.

Ze is voorzien van een prachtig Mariamedaillon waarvan zich een afgietsel bevindt naast de ingang van het kerkje.

Het klokopschrift luidt: *Maria ut nos fructus terrae conservare et benedicere digneris. Mi hat ghemaeckt meyster Peter van Trier. Anno MCCCCXIII. Sancte Yoanne Evangelista ora pro nobis.* (Maria, gewaardig U, ons en de vruchten van het veld te bewaren en te zegenen.

Mij heeft gemaakt meester Peter van Trier Anno 1414. Sint Joannes de Evangelist bid voor ons.)

De klok van Peter van Trier uit 1414

FRANCOIS ALEXANDRE GAULARD

De tweede klok werd in 1840 gegoten door Francois Alexandre Gaulard. (1791-1863). Deze klok heeft een doorsnee van 78 cm. Hij huwde Marie-Francoise Gouvenot die ook stamde uit een klokkengietersgeslacht.

Hij werkte samen met zijn broer Jean Baptiste Nicolas (1774-1849) en zette na diens overlijden de zaak door tot zijn overlijden in 1863. Beiden waren geboren in Saint Romain-sur-Meuse in Noord-Frankrijk maar hun gieterij was gevestigd in Tongeren. Het klokkopschrift luidt in onze taal: *'Ik dien door de zorgen van pastoor Schoenmaekers en de toenmalige kerkmeesters Rene Custers, peter en Johanna van der Velpen, meter. Gezalfd ter ere van de H. Johannes Evangelist. F.A. Gaulard heeft mij te Tongeren gegoten'*. De familie Gaulard was overigens zeer actief in Limburg.

Zo hangen er Gaulard-klokken in o.a. Heerlen, Amstenrade, Eygelshoven, Stramproy en Venlo.

De klok van Francois Alexandre Gaulard 1840

GROND EN GOED MAKELAARDIJ IN AGRARISCH VASTGOED

Hofdwarweg 49
6161 DE Geleen
☎ 045- 5213468

ADMINISTRATIEKANTOOR LABOR

VLOEDSTRAAT 34
6361 XH Nuth
☎ 045-5650121

Detail van het vernieuwde drijfwerk

Enige jaren geleden is het eikenhouten drijfwerk in de toren van ons kerkje vernieuwd om weer jaren dienst te doen.

We mogen trots zijn op deze ruim 600 en respectievelijk 180 jaar oude religieuze erfgoederen!

Bronnen:

De kleine St. Janskerk te Hoensbroek, Dr. Antoine Jacobs

Heemkundige Kring Lille, Contactblad Nr. 72/2001

www.beiaarden.nl

J. Labonde, Glocken im Rheinland aus der Glockengiesserfamilie

GEURTEN DEUREN

Hommerterweg 27
6431 ER Hoensbroek
☎ 045 5212531

HOWA BINNENHUISDECORATIE

Nieuwstraat 12-14
6431 KT Hoensbroek
☎ 045- 5212900

RDNDDM DE BUTTING EN DE DEM

Hein Giesen is alweer druk bezig met een nieuw boek. Nu gaat hij verhalen over de straten en buurten rondom de Butting en de Dem in de ruimste zin van het woord.

Het is in de boekenserie Hoensbroekse Monografieën de laatste witte vlek van Hoensbroek en Hein is naarstig op zoek naar foto's, verhalen en anekdotes over deze buurten.

WIE O WIE KAN HEM HELPEN.

Als u of uw ouders ooit eens in die buurten gewoond hebben, dan pak die oude fotoalbums eens uit de kast of kiep de schoenendoos met oude foto's eens om.

Hij is vooral geïnteresseerd in foto's en verhalen van de Buttingse Boys, de Dem Raven, café Wien en de winkels en het café van Leentje op de kop van de Wilhelminastraat, maar ook een duidelijke foto van de rij mijnwerkerswoningen in de Koestraat ontbreekt nog.

Als u iets vindt waarvan u ook maar denkt 'Dat zou wel iets kunnen zijn', dan schroomt u niet en neem contact op met Hein Giesen 0618828428 of email: heingiesen@home.nl.

Uw foto's worden gescand en u krijgt ze gegarandeerd terug. Als uw foto's gebruikt worden, krijgt u ook steeds inzage- en correctiemogelijkheden in de erbij behorende concepttekst.

Natuurlijk zijn ook leuke verhalen en anekdotes van harte welkom. Schrijf ze op of kom ze hem vertellen, dan bekijkt Hein of hij er iets mee kan doen! Bedankt alvast.

DE JAARLIJKSE CONTRIBUTIE

We zitten alweer halverwege 2022 en wij verzoeken de leden die hun contributie nog niet voldaan hebben vriendelijk om dit per omgaande te voldoen. De contributie bedraagt nog steeds € 17.50 en 25.00 euro als u beiden lid bent.

GROND EN GOED MAKELAARDIJ IN AGRARISCH VASTGOED

Hofdwarweg 49

6161 DE Geleen

☎ 045-5213468

U kunt het overmaken op rek.nr. NL43INGB0003280562 t.n.v. heemkondever. Hoensbroek o.v.v. contributie 2022 en vermeldt a.u.b. uw postcode erbij. Diverse namen komen namelijk vaker voor in ons ledenbestand en uw overschrijving vermeldt helaas geen adres!

Enne... niet uitstellen, maar meteen doen, van uitstel komt afstel!

Overigens, heeft u er al eens aan gedacht om de contributie jaarlijks automatisch te voldoen? Dat is niet moeilijk hoor. Bij uw overschrijving het venster Eenmalig aanklikken en daar kunt u uw keuze aangeven.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING HEIN GIESEN

Op dinsdag 26 april werd in alle vroegte, om half negen al, ons bestuurslid

Hein Giesen en locoburgemeester van Zutphen

Hein Giesen in zijn kaperszaak aan het G.B. van Hövellplein overvallen. Gelukkig was het niet een overval waarvoor de politie gewaarschuwd moest worden. Wat was er namelijk het geval: rond die tijd kwam bij Hein een knal-oranje volkswagenbusje voorrijden, waaruit locoburgemeester van Zutphen stapte met in zijn handen een grote verrassing voor hem.

Hij werd tot zijn grote verbazing onderscheiden met een koninklijke medaille en werd daardoor Lid in de Orde van Oranje-Nassau. De locoburgemeester kwam hem daarom de bijbehorende medaille opspelden.

F. NIJSTEN SLIJTERIJ WIJNHANDEL

Kouvenderstraat 158
6431 HH Hoensbroek

☎ 045-5223466

INZET VOOR DE HEEMKUNDEVERENIGING

Hein kreeg die onderscheiding voor zijn jarenlange inzet voor verschillende activiteiten voor de Hoensbroekse gemeenschap. Daar hoort zeker zijn enthousiaste inzet voor onze Heemkundevereniging bij. Vanaf de oprichting in 2007 was hij penningmeester en na 2018 actief als bestuurslid. Naast dit werk verschenen er van zijn hand (vaak in samenwerking met Hein Bisschops) een fors aantal boeken en brochures over verschillende straten en buurten van Hoensbroek en ook wandelroutes. Het voert te ver om hier ook nog al zijn andere heemkundige activiteiten te noemen, want dan zou dit een veel te lang stuk worden.

ACTIEF BIJ EHC

Maar niet alleen vanwege zijn inzet voor onze vereniging kreeg hij dit lintje. Hij was al tientallen jaren ook op andere terreinen actief. Zo is hij heel lang na zijn actieve voetbalcarrière bij EHC elftalleider van een seniorenelftal geweest en later ook coördinator van de lagere seniorenelftallen. Daarnaast was ie de inspirator van een goede teamgeest door het organiseren van gezellige uitjes en onderlinge bijeenkomsten.

DRIJVENDE KRACHT BIJ C.V. DE KLOTSKÖP

En alsof dat niet genoeg is was Hein ook, als carnavalist in hart en nieren, bijna vanaf de oprichting een drijvende kracht achter de C.V. de Klotsköp van 't Kesjtieël. Hij was medeontwerper, uitwerker (en ook actief deelnemer) van zeer succesvolle carnavalsuitbeeldingen voor optocht wagens, groepen, grote en kleine fragmenten en ook einzalgänger. Het schilderwerk daarvoor hield hij strak in eigen hand. Lang was hij ook als penningmeester 'de greunste man' van de vereniging. En hij was de grote organisator van evenementen zoals de weidefeesten, balavonden en de Klotsköp Dropping.

DE VRIENDENKRING GEBROOK

Zoals gezegd, carnaval zit Hein in 't bloed. Sinds halverwege de tachtiger jaren is hij ook betrokken bij de "Vriendenkring" Gebrook, die jaarlijks zorgt voor begeleiding van de Breuker Vastelaovesoptocht. Eerst als lid van het bestuur en daarna lang als secretaris.

Dat is in een notendop een weergave van de verdiensten van Hein, waarvoor hij deze koninklijke onderscheiding terecht heeft verdiend.

LÉON MEESEN OPTOMETRIE

Kouvenderstraat 17
6431 HA Hoensbroek

☎ 045-5212587

BDEKPRESENTATIE MARIA-GEWANDEN

Woensdagavond 25 april was ie er dan eindelijk, de door de coronaperikelen verlate boekpresentatie van het door Hein Giesen gemaakte boek over de wijk Maria-Gewanden, die gehouden werd in bibliotheek Schunck aan de Hoofdstraat.

Er was door de verlate presentatie - er waren toen al ruim 500 boeken over de toonbank gegaan - een matige op-

komst. In zijn openingswoord sprak onze voorzitter Jan Bus zijn waardering uit over de financiële steun van zowel de gemeente Heerlen als de Stichting Buurtbeheer Maria-Gewanden, die de uitgave van dit boekwerk mogelijk maakten.

Daarna was het woord aan de voorzitter van voornoemde stichting, de heer Jo Hermanns, die zijn welgemeende waardering voor het boek uitsprak en Hein Giesen bedankte voor de gedegen en kleurrijke wijze waarop deze de wijk Maria-Gewanden in beeld gebracht had.

Vervolgens was de microfoon voor wethouder Adriane Keulen en dat was haar wel toevertrouwd. Als Hoensbroek in beeld komt kun je altijd wel op Adriane rekenen.

Aansluitend mocht de schrijver zelf een overzicht geven van alle werkzaamheden en bezoeken die voor het verzamelen van gegevens en beeldmateriaal, plus het schrijven en ontwerpen van zo'n boek nodig zijn.

Na de koffiepauze kwam de verrassing van deze boekpresentatie: oud Limburgs buuttekampioen Huub Stassen, geboren en getogen aan de Klinkertstraat, gaf een humoristische visie op zijn jeugd in deze wijk en werd daarvoor beloond met veel lachsalvo's en een ruim applaus.

Met een aansluitende afterparty, waarin op de achtergrond een Power Point-presentatie van de vele foto's uit het boek draaide, werd deze presentatie omstreeks 21.00 uur afgesloten.

Voor € 14,95 kunt u het boek bij Hein Giesen verkrijgen.

VRIJWILLIGERS RIDDER HDENPARK TE GAST

Door Hein Giesen

Op zondag 19 juni mochten we gastheer zijn van de werkgroep die het Ridder Hoenpark aan de Kasteel Hoensbroeklaan onderhoudt.

Zij hadden in het kader van de Nationale Archeologiedagen een wandeling op touw gezet, die gebaseerd was op onze wandelbrochure 'Monumentum'.

Gids Wim Kortekaas druk in de weer met zijn verhaal over de Drakenmolen

Ondanks de snikhete en benauwde zomermiddag gaven bijna twintig deelnemers acte de presence.

Van onze vereniging begeleidde Wim Kortekaas de wandelaars en vertelde honderduit over de bijzonderheden langs deze route, zoals op het hoogste punt van de route, in het Adelantepark. Hier verhaalde Wim over de in 1885 door pastoor Habets blootgelegde fundamenteën van een Romeinse villa, die daarna weer werden afgedekt.

Alleen de door de Heemkundevereniging geplaatste gedenkplaat verwijst nu nog naar deze plek.

De pauze was in ons verenigingslokaal, waar tussen de koffie en vla de Power Pointpresentatie 'Er was eens' draaide. Ook deze fotoserie van de vele gebouwen en dorpsgezichten die in de loop der jaren verdwenen zijn, werd door Wim aaneen gepraat.

Volop aandacht voor de fotopresentatie

De wandeling werd afgesloten met een gezellige nazit op het startpunt, het Ridder Hoenpark. Het was een activiteit die naar meer smaakte.

Vanwege de grote belangstelling werd deze wandeling op zaterdag 16 juli herhaald.

HARREMAN VERHUIZINGEN

De Koumen 28

6433 KD Hoensbroek

☎ 045-5233333 - www.harreman.nl

JUBILEUMBDEK

In september van dit jaar vieren we ons derde bestaanslustrum. Zoals al eerder aangekondigd willen we dat niet ongemerkt voorbij laten gaan. Daarom hebben we het plan opgevat om voor die gelegenheid een boek uit te geven, dat we aan het eind van het jaar aan alle leden willen aanbieden.

GEWONE BREUKER LUJJ

Waar moet dat boek dan over gaan. Meestal gaat dat dan over belangrijke of bekende personen en gebeurtenissen, die op die manier al vaker in het zonnetje zijn gezet. Maar nu willen we juist aandacht geven aan de (levens-)verhalen van gewone Breuker luuj zoals u en ik. Heel vaak hebben die gewone mensen mooie verhalen te vertellen over een soms bewogen of humorvolle levensgeschiedenis met allerlei leuke, soms ook droevige of interessante anekdotes. Allerlei onderwerpen dus die de moeite waard zijn om kennis van te nemen, maar die anders nooit aan het licht komen en dan verloren gaan. Dat zou heel erg jammer zijn.

MELD U AAN!

We hebben al een aantal verhalen gekregen en ook nog een aantal toezeggingen voor een bijdrage. Maar we kunnen nog veel meer gebruiken. Daarom doen we een oproep aan iedereen, niet alleen aan onze leden, om zich bij ons te melden als hij of zij een leuk, interessant of andersoortig verhaal heeft. Denk vooral niet: 'mijn verhaal is niet interessant of geschikt'. En denk ook niet: 'Ik ben niet goed in verhalen schrijven'. Daar komen we samen wel uit. Meld u gewoon aan op secretaris@heemkundehoensbroek.nl of bel onze secretaris: 06-11317861.

We nemen dan snel contact met u op om te bespreken hoe we tot een leuk en lezenswaardig verhaal kunnen komen. We hebben er echt zin in.

ROLF DE JONG AUTOSCHADEBEDRIJF

De Koumen 60

6433 KD Hoensbroek

☎ 045-5210590

BEGUNSTIGERS ODS GEBRDDK

M. L'ORTYE	AMSTENR.ADE
PUNCTUA & PARTNERS – ACCOUNTANTS	HOENSBROEK
THE READ SHOP VROMEN	HOENSBROEK
C. VAN TILBURG	HOENSBROEK
VAN MELICK - HEERLIJK UIT HOENSBROEK	HOENSBROEK

moonen | BOUW BV
BOUWKUNDIGADVIES

L'Ortye L'Ogisch!

Ogenlust[®]
*BLOEMSIERKUNST
WWW.OGENLUST.COM

CADMUS
FINANCIAL GROUP BV